

ג] בעניין נשואי יעקב עם רחל ולא, יש שם כמה לימודים שהם ממש נורא ואיום...

1] יעקב בא בטענות ללבן למה רימיתני, ולבן עונה ליעקב "לא ייעשה כן במקומו לתת הבכירה לפני הצעירה" ולכאן הרי רחל שיתפה פעולה עם הרמאות של אביה שמסרה ללאה את הסימנים ולא גילתה ליעקב, ולכאן איך היא עשתה זאת, הרי זה פגיעה באימון, ורואים שמשום מה יעקב לא בא בטענות לרחל על זה?
ובניגוד לרחל המדרש מספר שללאה הוא כן בא בטענות, והיא ענתה לו ממך למדתי לשמוע בקול אבא ואמא בלקחת הברכות בערמה, ויעקב קיבל את זה?

ונקדים את מה שרשיי מבאר על הפסוק: "ויזכור אלוקים את רחל" (ל- כ"ב), "זכר לה שמסרה סימניה לאחותה ושהייתה מצירה שלא תעלה בגורלו של עשו" שכן היו הכל אומרים: שני בנים לרבקה ושתי לבן, הגדולה – לגדול, והקטנה – לקטן, ולפיכך בכתה לאה עד שנעשו עיניה רכות, לפי שהייתה סבורה לעלות בגורלו של עשו (כ"ט-י"ז ברש"י). ועכשיו, משראתה רחל שיעקב עומד לשאת את לאה, הלא צריכה הייתה לחשוש פן תעלה היא עצמה בגורלו של עשו, (אותה שעה הרי היא לא ידעה עדיין, כי יעקב ירצה לעבוד עוד שבע שנים נוספות כדי לשאת גם אותה) ובכל זאת היא הפקירה וסיכנה את עתידה הרוחני, ואפילו את העולם הבא שלה, ומסרה את סימניה ללאה, כדי שלא תתבייש. את זה זכר לה השם יתברך – "שמסרה סימניה לאחותה", אף על פי שהייתה מצירה שלא תעלה בגורלו של עשו, שהרי על ידי סיועה ללאה להינשא ליעקב, הרי היא מגדילה את סיכוייה היא ליפול בגורלו של עשו, ובאמת עשו תכנן לקחת אותה עד כמה שיעקב לקח את לאה... אמנם רחל ידעה גם ידעה שזה מה שמוטל עליה לעשות בשעה גורלית זו, וזה גם מה שיעקב היה רוצה שהיא תעשה...

ומשראה יעקב את גודל צדקוה ועוצם מסירות נפשה, עד כדי הפקרת עצמה למען אחותה, נתגברה בו אהבתו אליה.
וכך מבאר הכלי יקר את פירושו של הפסוק: "ויאהב גם את רחל מ ל א ה" שתוספת אהבה זו נמשך מלאה בעבור שמסרה סימניה ללאה, ודבר זה חשב לה לצדקה על כן הוסיף בה אהבה, כלומר ה"מ" של "מלאה", אינה באה להורות על יתרון, אלא על "ממנו"...

2] ולמעשה רואים שלבסוף היא זכתה בזכות של כל עם ישראל, שהרי כשעם ישראל הלכו בגלות לאחר חורבן בית המקדש, כל האבות והאימהות בקשו רחמים על עם ישראל והקב"ה לא נענה להם, והיחידה שהי נענה לה זו הייתה רחל כמו שמובא במדרש איכה "באותה שעה קפצה רחל אמנו לפני הקדוש ברוך הוא ואמרה רבוננו של עולם, גלוי לפניך שיעקב עבדך אהבני אהבה יתרה ועבד בשבילי לאבא שבע שנים, וכששלימו אותן שבע שנים והגיע זמן נשואי לבעלי, יעץ אבי להחליפני לבעלי בשביל אחותי, והקשה עלי הדבר עד מאד כי נודעה לי העצה, והודעתי לבעלי ומסרתי לו סימן שפיר ביני ובין אחותי כדי שלא יוכל אבי להחליפני, ולאחר פן נחמתי בעצמי וסבלתי את תאנותי ורחמתי על אחותי שלא תצא לחרפה, ונלעב חלפו אחותי לבעלי בשבילי, ומסרתי לאחותי כל הסימנים שמשרתי לבעלי, כדי שיהא סבור שהיא רחל. ולא עוד אלא שנקנסתי תחת המטה שהיה שוכב עם אחותי והיה מדבר עמה והיא שותקת ואני משיבתו על כל דבר ודבר, כדי שלא יפיר לקול אחותי ונמלתי חסד עמה, ולא קנאתי בה ולא הוצאתיה לחרפה. ומה אני שאני בשר ודם עפר ואפר לא קנאתי לחרה שלי ולא הוצאתיה לבושה ולחרפה, ואתה מלך חי וקיים, רחמן, מפני מה קנאת לעבודת פוכבים שאין בה ממש, והגלית בני ונהרשו בחרב ונעשו אויבים גם כרצונם. מיד נתגלגלו רחמינו של הקדוש ברוך הוא ואמר, בשבילך רחל אני מחזיר את ישראל למקומו, הלא הוא דכתיב (ירמיה לא, יד): כה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי כפי תמרורים רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה כי איננו. וכתיב (ירמיה לא, יד): כה אמר ה' מנעי קולך מפני ויעניף מדמעה כי יש שך לפעלתך וגו', וכתיב (ירמיה לא, יד): ויש תקוה לאחרייתך נאם ה' ושבנו בנים לגבולם, יוצא שהיא זכתה שכל עם ישראל ניצל בזכותה.

3] ויש בנותן טעם להוסיף על הדודאים שראובן הביא ללאה אמו, ורחל ביקשה ממנה, ולא עונה לה "המעט קחתך את אישי ולקחת גם את דודאי בני"

וקשה: שהרי זה תמיהה עצומה איך לאה שקיבלה את הסימנים מרחל, ורק בזכות זה היא זכתה להיכנס לביתו של יעקב, יכולה לומר לרחל "המעט קחתך את אישי, ולקחת את דודאי בני", הרי אפילו את הסימנים היא מסרה לה?

ושמעתי לבאר: שרחל הייתה כ"כ צדיקה שהיא לא אמרה ללאה הנה קחי את הסימנים שיעקב נתן לי בשביל שלא תתביישי, אלא רחל ביום לפני החתונה אמרה לרחל כבדרך אגב שהרי את הולכת להתחתן עם אדם צדיק כמו יעקב, תדעי שיש הלכות של אשה צדיקה, נדה, חלה, הדלקת הנר, שאלו היו הסימנים שיעקב מסר לרחל, ולא שמעה ונהגה כן, ומעולם לאה לא ידעה שהם היו סימנים בכלל...

וכן מובא במדרש שיעקב מסר מתנות במשך השנים להביא לרחל שהייתה מיועדת לו, והיה לבן מוסר את זה ללאה ואומר לה שיעקב שלח לה, ומעולם רחל לא גילתה את זה ליעקב שזה לא מגיע אליה... וכן היא לא אמרה ללאה שזה לא מגיע לה אלא הייתה שותקת בדומיה, ולפי זה מובן מה שלא לא חששה להגיד לרחל המעט קחתך את אישי שהרי היא מעולם לא ידעה שרחל וויתרה פה על משהו למענה... (לכאן הור"ט הזה לא מסתדר עם

מה שמובא במדרש שהיא הייתה מתחת למיטה של לאה ודיברה עם יעקב)

ולפי זה מובן מה שכתוב "ויזכור אלוקים את רחל ויפתח את רחמה", ורשיי מבאר מה זכר לה? זכות מסירת הסימנים, שמוכן איזה מעשה אצילי ונוראי שרחל עמדה בגבורה למען אחותה, והאמת היא שרואים מפה שמהיותו ההוא היא רק הרויחה לעצמה, שרק בזכות זה ה' פתח את רחמה וזכתה לשבטים ואילו זה יתכן שהייתה נשאר עקרה, והדברים מבהילים...

4] ויש פה עוד נקודה (לימוד בשבילנו) שייתכן שרחל חשבה לעצמה כבר בתחילה למה כל זה קורה לי, יעקב רוצה להתחתן עמי ואני גם רוצה, הרי כולם אומרים הקטנה לקטן, ופתאום אני צריכה לראות איך שמכניסים את אחותי במקומי ואני עוד צריכה לשתף פעולה עם זה בשביל שאחותי לא תצא לחרפה, הכל טוב ויפה!!! אבל למה כל זה קורה לי???

ויתכן שעד סוף ימי חייה, לרחל לא הייתה תשובה מספקת על זה, אבל גם אם לרחל לא הייתה תשובה על זה אבל לנו בניה 'או או' יש לנו תשובה!!!

למעלה מאלף שנה אחרי המעשה שאולי כבר כולם שכחו ממנו, עומדת רחל ועם המעשה הזה היא מזויה את כסא הכבוד כשכל האבות והאמהות לא מצליחים לעורר רחמים על עם ישראל שיוצא לגלות, והיחידה שמצליחה לעורר את רחמי ה', ושהי אומר לה בשבילך רחל אני משיב את בניך לגבולם, זה היה עם המעשה הכביר והנאצל הזה, ואנו לומדים מזה שהקב"ה המגיד מראשית אחרית ויודע את העתידות, כבר מראש הכין תרופה למכה, בסיפור הלכאוי מוזר הזה, הכל בשביל להציל את עם ישראל...

וזהו לימוד לכל אחד ואחד שעוברים עליו כל מיני דברים ומצבים מוזרים והוא לפעמים שואל את עצמו מה זאת עשה אלוקים לנו, שידע נאמנה שהקב"ה לפעמים מכין לו או לזרעו אחריו את הישועה...

ד] "ותאמר רחל לכן ישפכ עמך הלילה תחת דודאי בנך".

אומר רשיי שלי היתה שכיבת לילה זו, ואני נותנה לך תחת דודאי בנך. ולפי שזולה במשכב הצדיק, לא זכתה להקבר עמו. ואולי אפשר ללמוד מזה מוסר השכל שלפעמים אדם חושב בעצמו (על כל מיני מעלות וקניינים רוחניים וכדו') יש לי את הדבר הזה עוד יום, פחות יום, מה אני כבר יפסיד מזה, אמנם רואים מפה שלפעמים הפסד של לילה זה יכול להיות הפסד לדורות... כמו פה שבשביל לילה אחד היא לא זכתה להיקבר עמו בערמת המכילה...

ואולי אפשר עוד להוסיף (נצרך לבדוק את זה) שרשיי אומר על הפסוק "וישפכ עמך הלילה הוא" בלילה הוא הקב"ה סייעו, שיצא משם יששכר (נדח לא.) משמע מדברי רשיי שהקב"ה סייעו היינו ליעקב, ואולי אפשר לומר שרשיי סייע שמהלילה הזה יצא ליעקב את שבט יששכר, ויתכן שאם בלילה הזה הוא היה עם רחל, היא הייתה מרוויחה להוליד אותו...